

De dienst van de Zoon des mensen.... en de dienst van Zijn discipelen

UIT DE SCHRIFT

„Gelijk de Zoon des mensen niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.” Matth. 20 : 28.

Het zit de mensen in het bloed om te heersen en zich te laten dienen. Dat is niet slechts bij enkelen het geval, maar bij allen. Van nature begeren we macht en als we de macht hebben, dan maken we daarvan gebruik. En wie dat niet doet is in het oog der wereld een zot. En op haar standpunt kunnen we haar geen ongelijk geven.

Het is in de wereld immers zo, dat we de keus hebben — nu citeer ik een bekend exegeet — om slagen uit te delen of slagen te ontvangen.

We hebben de keus tussen hamer en nanbeeld. En aangezien het nanbeeld de slagen krijgt en de hamer ze uitdeelt, is ieder er op uit zoveel mogelijk hamer te zijn. Of — om een ander beeld te gebruiken — we willen liever de jager dan het haasje zijn. Dat spreekt — werelds bekeken — vanzelf.

Maar in de Kerk zal het alzo niet zijn. Dat wil de Here der Kerk niet.

Eens kwam de moeder van de zonen van Zebedeüs tot Jezus om wat te vragen. Zij begeerde, dat haar twee zonen naast Hem mochten zitten in Zijn Koninkrijk. Eén rechts en één links. Zij begeerde dus voor haar zonen plaats van eer en macht. Uit die vraag bleek haar groot geloof. Zij geloofde, dat Jezus een Koninkrijk zou stichten. Maar dat geloof werd vertroebeld door de begeerte naar macht en heerlijkheid. Welke begeerte blijkbaar door haar zonen werd gedeeld.

Jezus zegt er direkt geen kwaad van. Maar antwoordt, dat het Hem niet gegeven is over de plaatsen in het Koninkrijk der hemelen te beschikken. Daarover heelt de Vader en Die alleen.

Toen de tien andere discipelen merkten, wat de twee gevraagd hadden, werden ze boos op hen. Ze waren er zeer verstoord over.

Dan roept de Heiland hen allen tot zich en onderlicht hen over de gang van zaken in de koninkrijken der wereld en in het Koninkrijk Gods. Hoe gaat het in de wereld toe? De regeerders der volken overheersen hun onderdanen en de groten houden hun onderhorigen er onder. Ze gebruiken hun macht om zich te laten dienen. Ze laten hun onderdanen bloeden voor eigen heerlijkheid. Ze beschikken naar willekeur over leven en dood van de ondergeschikten.

De potentaten van de wereld uit de dagen van Jezus waren vaak echte machtswellustelingen. Zoals bijv. Herodes de Grote en keizer Nero.

„Zo is het onder u niet”, zegt de Here Jezus.

Waarmee Hij wil zeggen: Zo mag het onder u niet zijn en zo zal het niet zijn. Als het zo is dan deugt het niet. Dan is de wereld in de Kerk gedrongen.

Hoe het dan in de Kerk moet zijn? Jezus zegt het zo: „Wie onder u groot wil worden, zal uw dienaar zijn, en wie onder u de eerste wil zijn, zal uw slaaf zijn”.

Daar zit dunkt mij in dit woord een tikje ironie.

Er is in het koninkrijk der hemelen geen sprake van „groot” willen zijn. Het mag niet voorkomen, dat iemand daar de „eerste” wil wezen. Jezus sluit zich even aan bij de wereldse terminologie. Wil iemand „groot” wezen? Wil iemand „eerste” zijn? Prachtig, prachtig. Maar weet ge, zo zegt de Heiland, wat ge dan doen moet? Dan moet ge aller dienaar zijn. Dan moet ge aller slaaf wezen. Dan moogt ge dus nooit heersen, maar altijd dienen. Nooit van uw macht gebruik maken, maar altijd slavenwerk verrichten. Niet nemen, maar geven. Geen offers vragen, maar u zelf opofferen voor anderen.

Ik kan me voorstellen, dat de apostelen zullen gedacht hebben: Wie is daartoe bekwaam? Hoe leren we dat? Is dat geen onmogelijke eis?

de gezelligheid van den krans der deftige dames in het afvallige Samaria (Amos 4 : 1), en de omgangsgemeenschapsgesprek van het ten doode opgeschreven Jeruzalem (Jeremia 16 : 1-9), terwijl toch die profeten zoeken de waarachtige gemeenschap der heiligen en dienen de opbouw der broeders. Opbouw, dat is: opbouw in het geloof en in de kennis van onzen Heere Jezus Christus. Daarvoor kan het noodig zijn, dat een valsche rust verstoord wordt en een gezellige sfeer wordt doorbroken. Daarvoor kan het noodig zijn, dat we een broeder, die verkeerd gaat, ernstig vermanen en bestraffen, gelijk ook Paulus zijn mede-apostel Petrus in het aangezicht wederstond (Gal. 2 : 11 v.v.). Dan is niet hij, die de rust verstoort, de beroerder Israëls, maar de beroerder Israëls is hij, die het Woord des Heeren verlaat en het verbond des Heeren breekt (vgl. 1 Kon. 18 : 17, 18).

B. JONGELING.

Als deze vraag bij hen is opgekomen ontvingen ze in vs 28 het antwoord:

„Gelijk de Zoon des mensen niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.”

Er is Eén, die volstrekt naar de wet van het Koninkrijk der hemelen gehandeld heeft. Namelijk de Zoon des mensen.

Dat de Here Jezus daarmee zichzelf aanduidt is wel duidelijk.

Maar is het ook duidelijk, wat Hij daarmee eigenlijk zeggen wil?

Er is tot vandaag onder de geleerden veel verschil over de betekenis van deze naam. Ik zal u met die verschillen niet vermoeien.

Eén ding is dunkt mij wel zeker. We zullen voor de betekenis van deze naam de Schriften moeten onderzoeken. Want die getuigen van Jezus.

En bij de Schriften heeft de Heiland zich altijd aangesloten.

Had Jezus zich alleen maar een zoon des mensen genoemd, dan zou het niet meer betekenen dan ons woord: Mensenkind.

Als iemand zich wat verbeeldt en zich ver boven anderen verheft en hoog van de toren blaast, dan zeggen we: Man, blaas je niet zo op, je bent ook maar een mensenkind. Je bent ook maar een mens en niets meer. Jezus noemt zich echter niet een mensenkind of een mensenzoon, maar de Zoon des mensen. Daar ligt aan de ene kant wel in, dat Hij ons in alles is gelijk geworden. Uitgenomen de zonde. Niets menselijks was Hem vreemd. Maar anderzijds ligt er ook in, dat Hij een zeer bepaald mensenkind is. Namelijk de Zoon des mensen, waarvan in Dan. 7 : 13 sprake is.

In dat bekende hoofdstuk ziet Daniël in een droom of nachtgezicht vier dieren opkomen uit de volkeren-zee: Het eerste was als 'n leeuw, 't tweede als 'n beer, het derde als een luipaard. Het vierde was schrikkelijker nog dan de anderen. Het had grote ijzeren tanden, het at en verbrijzelde en vertrad het overige met z'n voeten; en het was verscheiden van alle dieren, die voor hetzelfde geweest waren; en het had tien hoornen. Deze vier dieren vertegenwoordigden de wereldrijken, die achtereenvolgens opkomen en vergaan.

Daniël ziet vervolgens, dat er tronen worden opgesteld en de Oude van dagen zich ten gerichte zet. God houdt gericht over de wereldrijken. Er komt een einde aan hun heerschappij.

Daarna volgen de bekende woorden: „Voorts zag ik in de nachtgezichten en zie, daar kwam één met de wolken des hemels als eens mensen zoon, en hij kwam tot de Oude van dagen en zij deden hem voor Hem naderen; en hem werd gegeven heerschappij en eer en het koninkrijk, dat hem alle volken, naties en tongen eren zouden; zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en zijn koninkrijk zal niet verdorven worden.”

Aan deze Zoon des mensen zal de Here Jezus gedacht hebben. Hem zal dus alle macht gegeven worden in hemel en op aarde. Hij zal alleen groot zijn en de eerste boven allen. Wellicht moeten we ook denken aan Psalm 8. Waar geschreven staat: „Wat is de mens, dat Gij hem gedenkt en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt. En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de Engelen en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond. Gij doet hem heersen over de werken uwer handen, Gij hebt alles onder zijn voeten gezet” (Psalm 8 : 5-7).

Jezus heeft zich, naar de Schriften, met die zoon des mensen gelijk gesteld. Enerzijds in z'n vernedering. Anderzijds in z'n verhoging. Hij zal een naam ontvangen boven alle naam. Met eer en heerlijkheid gekroond worden.

Maar hoe onvergelyklijk groot Hij ook zijn zal en welke heerlijkheid Hem ook gegeven zal worden, Hij is gekomen niet om Zich te laten dienen. Maar om te dienen. Daarmee is heel Zijn leven gekarakteriseerd. Dienen was niet zijn lot, maar Zijn levensdoel. Hij diende niet uit dwang, maar gewillig. Hij docht niet aan Zichzelf, maar aan anderen, die Hij dienend wilde verlossen. Heel zijn leven is getypeerd door de voetwassing uit Joh. 13. Wat niemand van de discipelen voor de anderen wilde doen, dat deed Hij.

Hij wist, dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en tot God heenging. Juist daarom legde Hij z'n klederen af en nam een linnen doek en omgordde Zich daarmee. Daarna deed Hij water in het bekken en begon de voeten der discipelen te wassen en af te drogen met de doek, waarmee Hij omgord was. Hij deed het werk, dat bestemd was voor de geringste slaaf.

Heel z'n levenswerk was hiermee in overeenstemming. Hij had de Zijnen volmaakt lief. En toonde die liefde tot het einde.

En dat einde was: „Zijn leven te geven als losprijs voor velen”. De Statenvertaling heeft: Zijn ziel te geven. Maar ziel betekent hier zonder twijfel: leven. Zoals blijkt uit de Kanttekening: ziel, dat is leven. Jezus heeft zijn leven gegeven, toen Hij vrijwillig

in de dood ging. Zo zeggen wij bijv. ook, dat iemand z'n leven geeft voor het vaderland, als hij voor het vaderland sterft.

Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Zo lief heeft de Zoon des mensen velen gehad, dat Hij Zijn leven gaf. Het leven werd Hem niet ontnomen, maar Hij gaf het. Zoals Hij Zelf gezegd heeft: „Niemand neemt het van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af: Ik heb macht het af te legen en heb macht het wederom te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen” (Joh. 10 vs 18).

Dat is wel het uiterste, het hoogste, wat iemand geven kan: het leven. Wat moet die liefde van Christus groot zijn. We kunnen er niet bij. Het is ons te wonderlijk. Het gaat ons verstand te boven. Vooral als wij bedenken voor wie, Hij het leven gaf: voor zondaren. „Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Want nauwelijks zal iemand voor een rechtvaardige sterven; want voor de goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven. Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondars waren” (Rom. 5 : 6-8).

De Statenvertaling heeft: tot een rantsoen voor velen. Wij verstaan dat woord rantsoen niet meer. Maar de Kantt, verklaart reeds als volgt: rantsoen of losgeld; hetgeen gegeven wordt tot lossing dergenen, die gevangen zitten. Hetzelfde woord wordt gebruikt in Ex. 21 : 30. Als iemand een stotige os had, die door nalatigheid van z'n eigenaar, een man of vrouw doodde, dan moest die os gestenigd worden en de eigenaar ook gedood worden. Maar deze doodstraf kon verzacht worden tot het betalen van een losgeld. Die losprijs was dan tot lossing van zijn leven. Onder de Grieken werd het woord gebruikt voor een geldsom, waarvoor een slaaf of krijgsgevangene werd vrijgekocht.

De gedachte van Matth. 20 : 28 is dus deze: Allen zijn des doods schuldig. Door de zonde zijn ze in de macht van de dood. Gebeurt er niets voor hen, dan blijven ze onder het doodsvonniss. Maar de Zoon des mensen is gekomen om zijn leven te geven tot een losprijs. Jezus Christus neemt de schuld van zijn volk op zich. En zo maakt Hij zijn volk vrij. Paulus heeft dat in 2 Cor. 5 : 21 zo gezegd: „Want die, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.”

Die losprijs is voor velen. Calvijn zegt hiervan: „Daarmee is niet een bepaald getal bedoeld, maar meer algemeen de grote schare aan de ene kant, terwijl Christus alleen aan de andere kant staat als Verlosser. Zo is dit woord velen ook in Rom. 5 : 15 te verstaan, waar Paulus zeker niet aan een deel van de mensheid denkt, maar aan de ganse mensheid.”

De Schrift spreekt ruim en breed van hen, voor wie Christus gestorven is. Voor een schare, die niemand tellen kan.

Dit woord van Christus is vol van vertroosting. Voor allen die in Hem geloven. Onze zonden getuigen tegen ons. We hebben de dood verdiend. Wij kunnen die zonden nooit meer goed maken. Wij kunnen geen losprijs ooit betalen. En we vrezen voor de dood. We hebben angst voor de hel. Wat is dat vreselijk: Altijs van God verlaten zijn. Dat is erger dan de natuurlijke dood. Dat is de eeuwige dood.

Maar daar klinkt ons het woord van de Heiland in de oren: Ik ben gekomen om Mijn leven te geven tot een losprijs voor velen. Als dat Evangeliewoord ons wordt verkondigd dan sluit Hij ons niet uit. Met dat Evangeliewoord sluit Hij ons bij die velen in. Een van de laatste woorden van de Bijbel is: „En die dorst heeft kome; en die wil, neme het water des levens om niet” (Openb. 22 : 17).

Daar moeten wij niets afdoen en niets aan toedoen. We moeten het laten staan zoals het daar staat. Mensen leggen lasten op, te zwaar om te dragen. Farizeers van oude en nieuwe tijd stellen duizend en één voorwaarden, waaraan wij zouden moeten voldoen, eer we op Gods genade mogen rekenen. Jezus zag de scharen, die met die lasten beladen werden en er moe van waren. En Hij zeide: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijn en Ik zal u rust geven” (Matth. 11 : 28).

Dat zegt de Heiland nog. En dat meent Hij. We kunnen op Zijn woord aan. En wie er op vertrouwt zal nooit beschaamd worden. Dit is de enige troost, dat Jezus Christus Zijn leven gaf tot een losprijs. Hij heeft alles volbracht, wat voor de vrijmaking van zondaren nodig was.

Maar dit woord van Christus is ook vol vermaning. Als ik me niet vergis zoeken we vaak meer de vertroosting dan de vermaning. Vooral als het gaat over het lijden en sterven van onze Zaligmaker. Maar de Schrift verbindt ze bijna altijd. Geloven we, dat Jezus Christus gediend heeft en Zijn leven gaf? Is dat het enige fundament onzer zaligheid? Welgelukzalig zijn we dan. Getroost in leven en sterven. Maar daarmee is niet alles gezegd. We worden ook vermaand. Want de Here wil niet alleen dat we getroost zijn. Maar ook dat we Zijn wil doen. En het is Zijn wil, dat we dienen. Dat we ons geven.

Dat geldt in de eerste plaats van de apostelen.

Op 1
Hervorm
voerd, d
lente-ge
wachting
Enkele
Dr G.
fession
Maart)
voegdi
meenten
nroom v
uitgaat,
voor ik
zaak aan
vervorm
maar een
wordt v
voege, d
wanorde
elkaar k
menten
als wan
gaan vor
in een t
kennis h
denortho
hele ker
daken zo
mág gaa
aanfluit
paalde z
de zienst
andere
worden i
als neo
die alle
wijdering
staat val
geleden,
raken ho
neer men
meente,
gaan, ka
zal uitwi
volk is i
partij, m
bij een w
Deze o
blijkt uit
het voor
verwacht
staat van
Wij rake
En dan
antithese
tingen” i
spreken
alleen m
ringen. 't
was één.
fier uitge
meenscha
apostol
zaamheid
diking er
Kerk.....
Drieënig
Wat n
middenpa
men dit
betekent
beschouw
rijdige d
Zij moest
allen sla
geheerst
ben doen
zeker.
Maar d
nen. Dat
zij elkan
„Gij hee
Ik ben he
voeten g
ders voet
gegeven,
ook doet.
Voorwa
niet meer
dan die l
weet, zal
Ik vree
Maar niet
daag and
niet aan
is Eén, d
Door zijn
willen. L
dat geve
was” (Fil

t, dat iemand
hij voor het

dat Hij Zijn
heeft de Zoon
even gaf. Het
gaf het. Zo-
eemt het van
heb macht het
te nemen. Dit
gen" (Joh. 10

wat iemand
de van Chris-
Het is ons te
en. Vooral als
voor zonda-
steloos waren.
sterven. Want
ook bestaan
tegens ons,
wij nog zon-

zoen voor ver-
et meer. Maar
ntsoen of los-
dergenen, die
gebruikt in
had, die door
vrouw dood-
de eigenaar
kon verzacht
i. Die losprijs
om, waarvoor
gekocht.

is deze: Allen
zijn ze in de
voor hen, dan
de Zoon des
geven tot een
van zijn volk
Paulus heeft
die, die geen
ons gemaakt,
heid Gods in

zeit hiervan:
bedoeld, maar
ene kant, ter-
staat als Ver-
Rom. 5:15 te
een deel van
mensheid."
hen, voor wie
die niemand

vertroosting.
nden getuigen
d. Wij kunnen
j kunnen geen
r de dood. We
reselijk: Altijd
de natuurlijke

an de Heiland
leven te geven
Evangeliewoord
niet uit. Met
velen in. Een
el is: „En die
het water des

s aan toedoen.
ar staat. Men-
dragen. Fari-
tuzend en één
oeten voldoen.
Jezus zag de
den en er moe-
vaarts tot Mij,
zal u rust ge-

meent Hij. We
op vertrouwt
e enige troost,
en losprijs. Hij
rijmaking van

vol vermaning.
t meer de ver-
het gaat over
aker. Maar de
we, dat Jezus
af? Is dat het
gelukzalig zijn
Maar daarmee
ermsand. Want
ont zijn. Maar
ijn wil, dat we

de apostelen.

De nieuwe Kerkorde van de Ned. Herv. Kerk in de praktijk

KERKELIJK LEVEN

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Op 1 Mei zal het een jaar geleden zijn, dat in de Hervormde Kerk de Nieuwe Kerkorde werd ingevoerd, door zovelen begroet als het nieuwe, blijde lente-geluid. Heeft de voorlopige uitslag aan de verwachting voldaan?

Enkele reacties.

Dr G. P. van Ilterson schrijft in het blad der Confessionele Vereniging „Hervormd Weekblad" (13 Maart) in verband met de onzekerheid inzake bevoegdheid van de centrale kerkeraad in grotere gemeenten tegenover de door de synode geestelijk autonoom verklaarde wijkkerkeraden: „Als het die kant uitgaat, rijst de vraag of de nieuwe kerkorde, waarvoor ikzelf zo enthousiast heb gesproken, toen de zaak aanvankelijk werd opgezet, nu niet zodanig is vervaamd, dat zij voor de kerk geen zegen brengt, maar een vloek. Immers, als de partijstrijd er door wordt vermeerderd, — als alles „los komt" in dier voege, dat alle broederbanden worden verwoest, — als wanorde en onenigheid gaan hoogtij vieren en wij uit elkaar komen te liggen zo ver, als dat onder de reglementen van 1816 nimmer het geval is geweest, — als wantrouwen en achterdocht schering en inslag gaan vormen, gaan wij de verkeerde kant op. En dat in een tijd, waarin ons volk vergaat, omdat het geen kennis heeft. In een tijd, waarin niet alleen de mid-denorthodoxie in de crisis is gekomen, maar onze gehele kerk. In een tijd, waarin wij het wel van de daken zouden willen schreeuwen, dat het zo niet door mag gaan en dat onze kerk niet nog meer tot een aanfluiting mag worden dan zij al is. Als één bepaalde zienswijze, die enkele mannen propageren, als dé zienswijze der kerk wordt geproclameerd en alle andere opvattingen als niet volwaardig-Hervormd worden afgewezen, wordt er met etiketten gewerkt als neo-calvinistisch en kerkelijk gereformeerd, die alleen maar verbitteren kunnen en die verwijdering brengen. Onze kerk verkeert m.i. in een staat van partijschappen, die erger is dan tien jaar geleden. Wij komen niet dicht tot elkaar, maar raken hoe langer hoe verder van elkaar af. En wanneer men zich doof houdt voor wat er leeft in de gemeente, onder hen, die des Zondags nog ter kerk gaan, kan men koersen, zoals men wil, maar de tijd zal uitwijzen, waar het schip strandt. Ons land en volk is niet gebaat bij het succes van één bepaalde partij, maar (als de gehele lading mag meevaren) bij een waarlijk Christus-belijdende volkskerk."

Deze cri du coeur is geen cri de guerre, gelijk b.v. blijkt uit het eind van de tweede zin, waar men na het voorgaande heel wat scherper uitdrukking zou verwachten. Maar wel is hier grote teleurstelling. Een staat van partijschappen, erger dan tien jaar geleden! Wij raken hoe langer hoe verder van elkaar af!

En dat ondanks het feit van de doorbraak. De antithese moest immers weg. En daarmee de „richtingen" in de Hervormde Kerk. Men moest voortaan spreken van modaliteiten. Men verschilde immers alleen maar in de wijze van voorstellen. Zeg nuanceringen. 't Ging om interpretatie-kwesties. Maar men was één. Men had immers in de nieuwe kerkorde zo fier uitgesproken: „Als Christusbelijdende geloofsge-meenschap gesteld in de wereld, vervult de Kerk haar apostolische opdracht....."; „In dankbare gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift als de bron der prediking en enige regel des geloofs, doet de gehele Kerk..... belijdenis van de zelfopenbaring van de Drieëne God."

Wat nu nog maar alleen overbleef, zei de brede middenpartij, was „het gesprek" aan te vangen. Als men dit nu maar doorzet dan komt men er wel. Dat betekent: er zijn in de kerk nog velerlei theologische beschouwingen. Die hebben alle tot hertoe hun éénzijdige dynamiek gehad in groep en organisatie en

Zij moesten over de kerken niet heersen. Zij moesten allen slaaf zijn. Wee hun, die als vorsten in de kerk geheerst hebben. Wee hun, die zich door allen hebben doen dienen. Hun verderf is gewis en hun oordeel zeker.

Maar deze regel geldt toch ook voor alle christenen. Dat zij elkander de voeten zullen wassen. Dat zij elkander zullen dienen. Dat zij zich zullen geven. „Gij heet Mij Meester en Here en zij zegt wel, want Ik ben het. Indien dan Ik, de Here en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkan-ders voeten te wassen. Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkertwijls Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet."

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder, dan die hem gezonden heeft. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij ze doet" (Joh. 13:13-17).

Ik vrees wel eens, dat we deze dingen wel weten. Maar niet doen. Anders zou het er in de Kerk van-daag anders toegaan dan het gaat. Laten we nu maar niet aan anderen denken. Maar ieder aan zichzelf. Er is Eén, die ons wil leren te dienen. Hij kan het ook. Door zijn Woord en Geest. Wee als we het niet leren willen. Laten we Fil. 2 nog maar eens lezen: „Want dat gevoelen zijt in u, hetwelk ook in Christus Jezus was" (Fil. 2:5).

H. J. J.

partijblad. Maar nu de doorbraak gekomen is, moet men van die eenzijdigheid afstand doen. En in de kerkelijke bladen moeten de monologen vervangen worden door dialogen. Men moet onderling de ver-schillen bespreken, elkaar trachten te begrijpen, met elkaar twee mijlen willen gaan, en zo komt tot stand de theologische overeenstemming.

Dr van Ilterson is teleurgesteld, en wij verstaan dat. Maar wat we niet verstaan is dit, dat hij uit de zwenking in de Confessionele Vereniging, die in meerderheid praktisch de Confessie heeft losgelaten door te gaan aan de leiband van Karl Barth, niet veel eerder de consequentie getrokken heeft.

P. D.

Boeken, geleend van Prof. Schilder

't Was meen ik Montaigne die eens opmerkte, dat de reden waarom men geleende boeken zo traag teruggelief hierin gelegen is, dat het veel gemakkelijker is zulke boeken te houden, dan vast te houden wat er in staat.

Nu, dat zal wel zo zijn. Maar met dat al ontstaat dat toch niet van de verplichting, ze terug te bezorgen.

Ik schrijf dit naar aanleiding van het feit, dat de familie van Prof. Schilder in diens bibliotheek boeken mist, die althans na de bezetting daar aanwezig wa-ren en dus niet door de Duitsers zijn geroofd. Het vermoeden ligt voor de hand, dat Prof. Schilder ze uitleende, maar ze niet terug ontving.

De familie verzocht mij, in „De Reformatie" even daarop de aandacht te vestigen. Mochten er onder onze lezers zijn, die boeken leenden en de teruggave tot hertoe verzuimden, dan zal deze vriendelijk be-doelde wenk ongetwijfeld voldoende zijn om aan het rechtmatig verzoek der familie Schilder te voldoen.

P. D.

* * Orgelfonds-Ereschuld

Iemand heeft eens gezegd, dat de meeste mensen meer plezier hebben in 't geven van presentjes dan in 't be-talen van hun schulden — indien dit zo zou zijn, en men neemt onder deze rubriek het woord „schuld" niet al te stringent, dan hebben zij, die voor 't Orgelfonds bijdragen, dubbel plezier: zij doen wat present, en minderen tegelijk de „ereschuld". En wat zijn er dan sinds de laat-ste verantwoording weer een menien-van-t-dubbele-plezier!

Vrijdagmiddag moest ik afbreken, om de copie met 't oog op de feestdagen tijdig in Goes te hebben.

De Zaterdagmorgen bracht per giro aan: f.2.— van dames B. te G.; f.1.50 van J. S. te A.; f.3.— van F. J. te R.; f.2.— van A. P. v. E. te R.; f.4.50 van B. en W. en D. te H. („wat hadden we onze broeder Schilder toch lief!"). In mijn brievenbus vond ik f.2.50 van M. S.; Woensdagmorgen bleek ik bij de girodienst opnieuw heel wat „op mijn rekening" te hebben, want D. J. F. te 's-G. zond f.2.50; Mej. A. V. met enkele leden te V. maakte f.5.— over; A. v. H. f.2.50 (jammer, dat de Grand Gueux hiervan niet meer genieten kon); R. B. te Z. f.5.— (hartelijk dank voor Uw goede wensen!); de kleine kerk te W. f.4.65 (inderdaad, „de ereschuld zinkt weer ver-scheiden toontjes lager!"); M. V. te H. f.1.—; C. v. T. te K. f.10.— („En zij zongen een nieuw lied ter ere van het Lam"); P. L. te R. f.5.— (met hartelijke wedergroet!); A. W. te A. f.2.50; W. B. te S. f.25.—. De post bracht van W. J. B. te C. een bemoeiigend schrijven, waarvoor m'n bijzondere dank; ingesloten was f.2.—. R. de R. te B. zond me, met een sympathiek briefje, f.10.—. En prof. Holwerda overhandigde me f.20.—, n.l. van B. M. f.10.— en v. D. te E. f.10.—. Dat was dus tot Woensdagmiddag f.110.65.

Wat een rijke oogst! Maar er is nog meer te ver-melden. Misschien heeft deze of gene bij zichzelf gedacht: en de studenten, voor wie het orgel toch mee in de eerste plaats bestemd is, steken die ook de handen uit? Zijn zo actief of passief, „statistisch" of „dynamisch", toeschouwers of medespelers? Nu en wat dacht U? Daar kreeg ik Woensdagmiddag bezoek van één hunner, die er drie dagen van 'n vacantie op uit geweest was, en bij leden onzer kerken te K. en omgeving rondgegaan was. Toen hij „de kous" omkeerde, kwam er uit te voorschijn (was ik Hieronymus van Alphen geweest, dan had ik allicht bij mezelf gezegd: „versterk u thans, mijn oogen!")..... de somma van f.342.50 — zegge en schrijf-ve: drie honderd twee en veertig gulden, vijftig cents! Hier volgt de nadere specificering:

f.1.— werd bijgedragen door: K. P., G. de W., J. v. B., D. de J., W. P., Ph. S., G. S., K. v. G., L. M., J. W., H. C. de J., J. P., K. D., A. L. de L., H. S., J. E., R. D., O. G., T. v. d. H., P. P. Jr., J. B., W. N., Mevr. K., M. S. S., J. W., G. S., L. R., A. W., J. F., H. O., G. W., J. K., S. P., F. G., L. K., H. J. de K., D. de J., L. S., B. IJ., H. S., L. E. O., J. M., Z. H., A. P., R. R., H. M., J. v. V., J. B., J. H. S., D. J. M., W. S., G. J. V., H. V., H. G., J. G., dames G., J. v. D., T. S., M. J., N. J., P. S., L. E., T. S., S. T., P. K., R. M., M. J. S., W. B., W. K., S. de B., H. F. W. R., Mevr. D., J. v. B., E. A. v. D., J. H., H. N., H. J. v. B., J. R., S., K. B.

f.0.50 werd gegeven door J. H., v. D., H. G., M. B., P. S., L. v. R. T. en Mevr. K.

Verder gaven f.2.—: T. v. d. W., C. K., W. S., G. C. v. G., H. R., Mevr. de H., W. B. K. en R. T.

Met f.2.50 werden we verblid door: H. H., J. B., G. H. v. D., H. v. Z., A. T. G., J. O. M., B. v. d. B., D. v. O., mej. C. W., T. S., S. J. P., B. v. E., H. S., C. H., L. de V., N. v. D., R. A., H. M., M. B., v. d. K., H. J. S., O. W. B., G. S., C. H. L., T. J. S., W. v. d. K., W. G. B., A. B., G. J. R., J. S., C. R., J. v. d. W., H. J. S., J. S., L. S., F. de J. en D. J. B.

Schenking van f.10.— geschiedde door: C. ten C., J.

Grote mannen

Zijn ze er?

Naar ons oordeel: ja!

Van oude tijden aan hebben de penvoerders der volken geschreven „De viris illustribus", „Over be-roemde mannen", lichtende voorbeelden. In de histo-rieken, de geestelijke stromingen, die een tijdvak beheersten, te groeperen om grote mannen, om „epochemachende" figuren, een tijdvak stempelende gestalten, zoals men bij onze Oosterburen zegt. Heb-ben wij voor dat „epochemachende Figuren" een Ne-derlands equivalent? Al even weinig als wij verhou-dingsgewijs tegen de Duitsers op kunnen wat het ge-tal onzer gedenktekenen en standbeelden betreft. Een Siegesallee als Berlijn kende, zoekt men in Nederland tevergeefs. Of het moest een gedrukte zijn, achter in het kerkelijk jaarboekje: de „In Memoriam's" aan overleden dominees gewijd. Want althans Gerefor-meerd Nederland houdt zijn dominees in ere. D.w.z. posthuum, na hun dood. Als ge zo'n oud jaarboekje nog eens in handen krijgt en het ene „In Memoriam" na het andere leest, dan zijt ge, alle piëteit voor al die piëteit ten spijt, geneigd om te denken: „Hoe zijn de helden gevallen!" En ge zegt: „Brave broeder Paulus, ge waart toch een erbarmelijk manneke om te zeggen, dat we deze schat dragen in iarden vaten!" Wij weten wel beter: mannetjesputters! En intussen hebben wij heel wat mannekes, die in hun levensdagen op sokken gingen op een sokkel gezet. Sukkels op sokkels. We hebben bijna nooit bij hun intocht, meest-al eerst na hun uittocht ontdekt, dat we met gladiato-ren te doen hadden.

Er werd eens een schoolmeester begraven. Een eer-zaam man. Een eenzaam man. Een, die het leven verlangende sleet. Op zijn graf waren de bloemen vele. En de grafredenen. Onderweg naar huis zei iemand: „Als ze de goede man nu eens één potje goudsbloemen in zijn huis hadden gebracht en als ze nu bij zijn leven eens wat vaker; dank je wel, Mees-ter! hadden gezegd.....".

Zijn er grote mannen?

Naar Gods oordeel: ja!

Maar Gód zegt het niet pas bij hun uittocht uit het leven. Hij poneert het bij hun intocht in deze wereld. Van Johannes de Doper: Deze zal groot zijn voor de HERE. Zo spreekt Hij, die mannen groot maákt. Hij is het, die elk mensenkind als een bor-duursel werkt. Hij maakt bijzonder werk van hen, die Hij voor bijzonder werk bestemt: „Eer dat Ik u in de moederschoot formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat gij uit de baarmoeder voortkwaamt heb Ik u ge-heiligd; Ik heb u de volken tot een profeet gesteld." God heeft van Jeremia bijzonder werk gemaakt. Hij ging dát kindje stellen tot een koperen muur, tot een onneembare vesting. Daar was de HERE al mee bezig toen Hij nog moest geboren worden. Dat vol-tooid Hij in weder-geboorte.

Zo stelt God grote mannen.

Mannen, die groot zijn voor Hém.

Die grootheid is verborgen voor het vlees.

Die grootheid is alleen te kennen door het geloof.

En het geloof geeft er God de ere van.

Aan die God, die ook voor een bepaalde taak in een bepaalde tijd Zich Zijn volk verkiert en formeert: aanvoerders en onbekende soldaten, die straks zullen komen voor God en Zijn Christus: Dewelke oordelen zal naar eens iegelijks werk.

Eerst wie gelovig levende bij de Schriften grootheid-voor-de-HERE onderkende kan in het leven en bij de dood zeggen: Soli Deo gloria!

D. E. C.

v. O., R. K. G., Ph. Z., G. v. D., W. C. v. D., P. P. Sr., P. v. V. en G. S.

Ten slotte droegen bij: J. v. W. f.20.—, H. L. f.7.—, W. P. K.-P. f.5.—, H. v. d. S. f.5.—, J. de W. f.3.—, H. K. f.5.50, G. ten C. f.1.50, Mej. D. f.5.—, A. G. f.5.—, P. J. S. f.5.—, A. G. f.1.50 en M. D. N. f.1.50.

Hier is nog aan toe te voegen, dat W. S. de electrische aansluiting van het pedaal-orgel gratis verzorgde — dit was zijn bijdrage; in grote dank aanvaard.

Donderdagmorgen (we stonden toen dus op f.453.15) verraste mij de giro met: f.5.— van de Fam. D. N. te R.; f.2.50 van W. de W. te Z.; f.14.20 van de Mannen-vereniging te S.; f.2.— van de B. te 's-G.; f.2.50 van J. L. G. te A.; f.2.— van H. J. M. te D.; van C. K., J. K., L. K., J. R. en A. B. te D. H. elk f.1.—; van V. D. te K. f.3.—; van W. B. te O. f.1.—; van C. V. te E. „nog een dwitje": f.1.—; van E. G. te D. f.2.50; van S. N. te H. f.1.—; van C. C. V. te R. f.10.— („hij streed en kampte tot hij het volle accoord had gevonden"); van Gebr. V. te G. f.3.—; van S. B. te C. f.2.—; van W. de J. te R. f.1.—; van A. J. R. te A. f.2.50. Mee deze f.60.20 krom het bedrag tot f.513.35.

Op de giro-rekening van Prof. Schilder was bovendien nog binnengekomen: E. K. te A. f.2.—; N. N. f.2.— („geen toon zoo schoon bij mensch en goón dan die het hart ontvlíen"); H. J. L. te K. f.1.—; J. B. te Z. f.1.— („We verlangen reeds naar de Schooldag en hopen dan ook het orgel te zien"); J. de R. te H. f.5.—; J. D. te B. f.2.50; G. K. te A. f.5.—; J. H. W.-S. f.25.—; J. K. Jr